

KRONIEK

BEELDENDE KUNSTEN

D. Bierens de Haan, *Schoonheid van het Moderne Binnenhuis in Nederland*. Uitgevers-Mij Kosmos, Amsterdam.

De laatste jaren verschenen in binnen- en buitenland voortdurend plaatwerken van het moderne binnenhuis, met tekst die inlichtend of toelichtend was, maar zelden dieper dan het oppervlak ging. De meer of minder mooie plaatjes waren de attractie en met de zakelijke inlichtingen kon men soms zijn voordeel doen. Als ooit de geschiedenis van dit tijdperk zal worden geschreven, dan zal het belangrijk zijn, evenwijdig aan de ontwikkeling van de schilder- en beeldhouwkunst, de veranderingen van onze binnenhuizen te behandelen. Het boek van D. Bierens de Haan is daarbij dan van beteekenis, omdat het zich bezint op de wijsgeerige, psychologische en technische achtergronden van deze veranderingen. Niet voor het eerst wordt daartoe een poging gedaan, maar het lijkt mij, dat wel voor het eerst een schrijver is gevonden, die iets bereikt in deze richting. Hij zet aan tot nadenken, hij wekt op tot het zien van verbanden, spoort oorzaken op en toont aan hoe in het vele internationale en modieuze op dit terrein toch eigen karakter tot uitdrukking komt en in ons land b.v. typische eigen hoedanigheden zijn te vinden. De schrijver verwerpt de leer van een „eeuwig schoon” en eischt voor iedere kunst een beschouwing, die zich baseert op de cultuur waaruit het werk is ontstaan. De maatstaf voor het oordeel zoekt hij in de gesteldheid en het streven der

gemeenschap, waaruit het kunstwerk voortkwam. Voor het hedendaagsche erkent de schrijver, dat er geen harmonisch verband is tusschen het groote publiek en de kunst en dat ook de binnenhuiskunst te kampen heeft met wat hij den slechten smaak noemt. Tegelijk eischt hij voor de hedendaagsche kunst de volle aandacht op en voert op dien grondslag een meeslepend en analyseerend betoog ten bate der moderne binnenhuiskunst. Hoe aantrekkelijk ook, toch hapert hier iets. Het oordeel over het moderne kan zich immers slechts zeer ten deele baseeren op de gesteldheid en het streven der gemeenschap. In hoeverre kan men thans van een werkelijke gemeenschap spreken? En zoo men dit al kan, hoegecompliceerd is deze dan, hoeveel barsten komen er in voor! En waaraan ontleent men dan het recht het vroegere te veroordeelen? Dat vroegere — 19de-eeuwsche — maakt toch aanspraak op dezelfde verklaring van zijn wezen uit een veronderstelde gemeenschap. Doch Bierens de Haan verklaart dat oude nauwelijks, doch verwerpt het en legt daarbij geen anderen maatstaf aan dan dien hij put uit het „hedendaagsche”, uit een nog zoo wankelende en trillende gemeenschap als de hedendaagsche, in barensood, aan niet te overziene erupties onderhevig. Trouw aan zijn algemeen beginsel van beoordeeling is hij geenszins. Een bezwaar is het m.i. ook, dat de schrijver wat te veel het 19de-eeuwsche milieu voor oogen heeft, zonder dit altijd uitdrukkelijk in zijn algemeene formuleringen te noe-